

Quæstionum, Et Resolutionvm Legalium Libri Duo

Quæstionum, Et Resolutionum Legalium Libri Duo - Quorum Prior in duas Partes divisus, continet Resolutiones Beneficiales, Canonicas Et Regulares: Secundus Controversias Civiles determinat

Tonduti, Pierre François de

Lugduni, 1683

Cap. XLI. De dominio directo universali alicujus territorii, tam quoad jurisdictionalia, quàm quoad ipsa prædia in illo territorio existentia. Quomodò, & ex quibus probetur, aliquem esse dominum ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98367](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98367)

& sequentib. Cancer. qui dicit donationem subsistere, etiam si donatio esset modica, lib. 3. c. 2. n. 124. Castil. lib. 4. controvers. c. 83. n. 29.

31 Vera resolutio meo iudicio hæc est, ut totum hoc ex iudicis arbitrio dependeat, qui consideratis bonis donatis & reservatis, ac valore reservatorum, totum hoc negotium terminabit: si enim v. g. usufructus reservatus adeo parvus sit, ut vix ad alimenta donatoris sufficiat; aut si post alimenta donatori necessaria adeo modica super sit summa, ut verisimile sit nullum reperiri posse qui illius hereditatem acceptare velit: eo casu propter sublatam donatori facultatem testandi, donatio invalida declarabitur. E contra si super sit talis summa, quæ inspecta facultatum & personarum qualitate invitatur sit aliquem ad hereditatem acceptandam, efficax erit & valida donatio: fieri siquidem potest, ut tam amplum sit patrimonium, ut illius non dicam vigesima, sed etiam centesima talis sit, ut sufficere possit inveniendi heredi, unde nihil certi hæc definiti potest; sed ad arbitrium Iudicis remittendum est. Ideo Senatus Aqueñs. apud Francisc. Steph. decis. 67. validam declaravit donationem; quia tunc agebatur de muliere industriosa & obsterice, quæ minimo labore aliunde quam ex fructibus se salutare poterat, & summam sibi ad inveniendum heredem competentem poterat conservare.

Et hæc est communis & vera resolutio, de qua Cancer. lib. 3. cap. 12. num. 3. versic. secundò Pauli sententia, c. 2. num. 128. & lib. 1. cap. 8. de donat. n. 78. in novis. Tusch in verb. Donatio, conclus. 648. num. 72. Fontanel. qui dicit se loqui cum torrente Doctorum, conclus. 4. gloss. 13. n. 3.

32 Advertendo tamen quod onus probandi tenuitatem reservationis pertinet ad actorem. Tusch lit. D. conclus. 648. n. 74.

33 Item notandum est, non officere donationi, quod donator summam reservatam postea consumperit; cum solum donationis tempus hæc in re sit considerandum. Anton. Faber lib. 8. tit. 3. 4. definit. 9. quem sequitur Fontanel. d. conclus. 4. gloss. 22. n. 11.

CAPVT XLI.

De dominio directo universalis, tam quoad iurisdictionem, quam quoad omnia prædia territorii. Quomodo, & ex quibus probetur, omnia prædia certi territorii esse emphyteutica, sub dominio directo Domini illius loci. De bonis allodialibus, servilibus, & in feudo franco: & quomodo hæc tria inter se differant. Homagii præstatio utrum dominium directum probet. Quæ sit natura feudi liberi, nobilis & gentilis; & utrum ex eo laudimium debeatur.

S V M M A R I V M.

1 Domini iurisdictionales sunt quidem fundati in toto territorio quoad iurisdictionalia, sed non quoad dominium directum prædiorum particularium.

2 Domini terrarum si præendant dominium directum, tenentur illud probare.

3 Amplius ut procedat, si bona possideantur per investitum, sive per tertium.

Tom. I. Pars II.

4 Si in aliquo territorio sint plurima prædia merè allodialia, Dominus loci non habebit fundatam intentionem in dominio directo universalis.

5 E contra, si nulla sint prædia libera in toto territorio, ex eo sumitur argumentum dominii directi universalis.

6 Non nocet dominio universalis, quod aliquis alius in eo loco possideat dominia directa, quia unus potest esse dominus directus inferior, & immediatus; & alius superior, & medius.

7 Quando quis est dominus directus universalis, aliis prætendentes dominium directum particulare tenentur ius suum probare.

8 Dominium directum superius & universale, colligitur ex eo quod dominia directa particularia illi solvant laudimium, & super illis habet ius prælationis dum venduntur.

9 Argumentum dominii directi universalis colligitur ex eo, quod de prædiis franchis à censu solvitur Domino laudimium.

10 Ex præstatione laudimii resultat probatio dominii directi.

11 Fallit si domini consensus fuisset requisitus pro abundantiori cautela.

12 Ex locatione ad longum tempus debetur laudimium.

13 Expenditur Menoch. consil. 708. n. 18.

14 Dominii directi non oritur concludens probatio ex eo, quod maior pars prædiorum territorii est emphyteutica, erga Dominum loci.

15 Maxime quando agitur contra tertium possessorem.

16 Si quis de toto territorio fuerit investitus, utrum ex eo inferatur per necesse ipsum esse dominum directum totius territorii.

17 Clausula investitura, cum furnis, molendinis, &c. quid importet.

18 Præceptum factum per Dominum suis subditis de faciendo dinumerationem prædiorum, non arguit per necesse dominium directum universale.

19 Omnia præsumuntur servilia, si emphyteuta non ostendat quæ sunt emphyteutica.

20 Limita, nisi adesset probabilis ignorantia.

21 Quomodo procedant quæ dicta sunt supra n. 19.

22 Explicatur differentia inter prædia merè allodialia, servilia, & franca, seu franco modo, vel in feudo franco possessa.

23 Allodium quid sit.

24 Feudum francum quid.

25 Ex feudo franco debetur fidelitas, sed non servitia.

26 Reservatio dominii directi est de naturalibus feudi, sed non de substantialibus.

27 In quo consistat natura feudi franchi.

28 Quando alienatur feudum francum, liberum, nobile, & gentile, non debetur laudimium.

29 Dum prædium alienatur ut liberum, censetur etiam translatum dominium directum.

30 De triplici iuramento fidelitatis, nempe subiectionis, domesticitatis, & vassallagii.

31 Concessio in feudum differt à concessione in emphyteusim, & quomodo.

32 Quæ debeatur articulare, & probare is, qui præten- dit excludere dominium directum universale, ob alienationes factas tanquam de bonis liberis, & merè allodialibus.

Gaves & diuturnæ lites motæ fuerunt, & adhuc pendunt inter multas hujusce Status Communitates, & Dominos Barones, seu Iurisdictionales, super dominio directo universalis totius territorii, & incolæ seu bonorum possessores. Siquidem Domini

H Iuridici

Iurisdictionales præstant habere intentionem fundatam in toto territorio: ita ut absque alia domini directi probatione, possessores omnes teneantur in casum acquisitionis laudemium solvere, & jus prælationis domino volente pati. E contra verò particulares prætendunt se, nec ad recognitionem, nec ad laudemii præstationem teneri, nec aliis iuribus dominicalibus supponi, nisi dominus probaverit jus suum dominicale. Cujus quæstionis resolutio vel in favorem domini, vel pro particularibus, elici potest ex sequentibus conclusionibus generalibus, quas ad nullum casum particularem adaptabimus, expectantes quid ex variis facti circumstantiis decisiones desuper faciendæ possint declarare.

Prima ergo Conclusio sit: Dominos iurisdictionales, licet intentionem habeant fundatam in toto territorio quoad iurisdictionales actus; tamen super dominio directo omnium prædiorum particularium ex sola juris assistentia, nisi titulus sufficienter probetur, non esse fundatos: ideo, si prætendant laudemium, & alia jura dominicalia sibi deberi ex prædiis particularibus, teneri hoc probare. Ratio est, quia de iure communi, omnia prædia libera & allodialia præsumuntur. *Surd. alios allegans consil. 311. num. 6. & 7.* Neque præsumitur quidquid est infra territorium esse emphyteuticum. *Rot. decis. 409. numero 4. p. 1. recent. & decis. 696. num. 4. part. 4. divers.*

2. Vbi dicitur, non valere argumentum à iurisdictione ad dominium rerum particularium alicuius territorii. *Cancer. lib. 1. variar. resol. cap. 11. de emphyt. num. 31. in novis, & lib. 3. tit. 4. de servit. n. 8. Mantica de tacit. & ambig. convent. libro 22. tit. 20. numero 26.* ubi dicitur quod si Dominus Iurisdictionalis prætendat dominia directa particularia, tenetur fidem facere de suo titulo. *Peregr. consil. 16. num. 4. & sequentib. volum. 1.* ubi dicit hoc esse commodum possessionis, ut pro eius iustitia præsumatur, & ideo onus probandi dominium spectare ad Superiorem illud prætendentem. *Marescot. lib. 1. variar. resol. cap. 85. num. 11. 12. 13. & sequentib.* Vbi hoc procedere asserit, sive bona possideantur ab eo qui fuit investitus, sive à tertio: atque ita testatur in Rota fuisse dictum *Surd. consil. 151. num. 64. 65. 66. & 84. Rebuff. in consil. Regias. de conf. reddit. art. 2. glos. unic. num. 14. Menoch. lib. 3. presump. 109. n. 5. & 6. & segg.*

Secunda conclusio: quando in aliquo territorio sunt plurima prædia omnino franca & merè allodialia; ex hoc excluditur præsumptio, si quæ ad sit domini directi universalis: & è converso, si omnia prædicta sunt servilia, ita ut in toto territorio nullum sit prædium, quod non subiaceat alicui domino directo; ex hoc magna oritur præsumptio domini directi universalis.

4. Prima conclusionis pars probatur ex traditis per *Brun. consil. 127. colum. 8. versic. quod si extant*, ubi dicit quod si extant aliqua instrumenta venditionum factarum in allodium, destruitur facta domini directi universalis: sequitur *Surd. consil. 151. num. 80. in fin. & n. 84. in fin. versic. & hac sententia. Natta consil. 446. n. 9. & consil. 514. n. 32. Rot. decis. 696. n. 4. part. 4. divers.*

5. Secunda pars conclusionis evidenti ratione probatur, nam si omnia certi territorii prædia servilia, & nihil liberum esse supponamus, sequitur omnino cessare regulam illam generalem, quæ dicitur prædia omnia esse libera: immò adest in contrarium illa regula, quod in tali territorio omnia non solum præsumuntur, sed sunt servilia: unde dominus fundatam habebit intentionem in toto territorio, non obstantibus dominiis directis particularibus ad alios fortè spectantibus: & quia, ut mox dicemus, dominia ista

possent esse subalterna, dependentia à dominio directo universali. Et essentia ipsius domini directi universalis, non consistit in eo, quod nullus alius habeat dominium directum aliquorum prædiorum particularium; sed in eo, quod si quis dominium directum particulare prætendat, illud probare teneatur. At verò dominus universalis totius territorii, absque alia probatione fundatam habet intentionem in dominio directo cuiuslibet prædii, nisi alius tale dominium particulare directum sibi competere docuerit: ita declarat *Socin. in l. 1. n. 27. versic. ex quibus ff. de acquir. possess.*

Vnde cum in Britannia nulla sit terra quæ alicui domino directo non subiaceat, bene concludit Argentræus Dominos Iurisdictionales in illa provincia fundatam habere intentionem, non solum quoad iurisdictionem, sed etiam quoad dominium directum omnium prædiorum particularium, ut notat idem *Author. ad consuetudines Britannia. artic. 277. gl. 9. per tot. in verb. entre les metes de la seigneurie. fol. 1331.*

Tertia Conclusio, consequentia eorum quæ mox in secunda dicta fuere, est; non repugnare dominio directo universali, quod alii præter dominum Iurisdictionalem possideant in illo feudi territorio, aliqua directa dominia ceterorum prædiorum; cum unus possit esse dominus directus superior & medius; alius verò inferior, seu immediatus: ille universalis, hic particularis. *Ias. inter consil. feud. Alberti Bruni. consil. 8. n. 5. 2. post Bartol. in l. 1. §. per hanc, per illum textum, juncta l. sequenti, ff. de rei vendicat. & in extravag. ad reprimendum, in verb. totius orbis, & per illa jura ibidem allegata; quod & indubitatum supponit Vincent. de Franc. decis. 437. & Et ideo Curt. l. un. consil. 184. n. 8. dicit quod si quis velit excludere dominium habentem intentionem fundatam in toto territorio, debet probare suum dominium particulare: sequitur *Mar. Anton. lib. 2. resol. 55. n. 3. & sic apparet quod dominia directa particularia non nocent dominio directo universali.**

Quarta Conclusio: una ex præsumptionibus ex quibus dominium universale colligi potest, ea est; quod habentes dominia directa particularia, illa recognoscunt domino universali, seu iurisdictionali, qui in illis dominiis particularibus exercet jura dominicalia, veluti laudemium ex istorum dominiorum directorum alienatione percipiendo, aut illa iure prælationis retinendo, aut similes actus dominicales faciendo: & hæc conjectura apud nos variis in causis, tam in iudicando, quam in consulendo, semper habita fuit magna consideratione; quam etiam amplectitur Dominus Ludovic. Bellus. *consil. 117. n. 7. versic. Quare.* Et summa ratione nititur; quia si dominia particularia directa, recognoscunt Dominum Iurisdictionalem, & ab eo dependent; ex hoc arguitur maioritas & superioritas Domini Iurisdictionalis, ita ut hæc potius dicantur subemphyteutes, quam simplices concessionis in emphyteusim: cum iura ista nullo alio titulo, quam iure domini directi superioris exerceri queant, ex l. final. *Cod. de iure emphyteut.*

Quinta Conclusio: Alia domini directi universalis conjectura petitur ex eo, quod de prædiis franchis solui consuevit laudemium domino loci. Dum de prædiis franchis loquor, intelligo de illis quæ sunt francha à censu & servitio; nam si ageretur de prædiis franchis à dominio directo, recurrendum esset ad secundam conclusionem.

Quæ autè sit differentia inter prædia franca à censu, & franca à dominio directo, mox exponemus. Ratio conclusionis est, quia si prædia, ex quibus nullus soluitur canon annuus, laudemium solvunt; sequitur dominium territorii

- territorii iure universali ad Dominum loci pertinere, cum prædicia omnia sint alicui domino directo supposita, nullumque in toto territorio à domino directo immune, & sic locus sit iis, quæ supra diximus in posteriori parte secundæ conclusionis, cum illa ex quibus solvitur domino canon, emphyteutica esse non negetur. Illa verò ex quibus canon non solvitur, subiaceant solutioni laudimii: & per consequens sint etiam emphyteutica. Si omnia emphyteutica: ergo datur aliquod dominium directum universale super omnibus. ¶ Quod autem ex præstatione laudimii resultet probatio domini directi, patet ex traditis per Menoch. lib. 3. præsumpt. 105. num. 7. Mantico. de tacit. convent. lib. 22. tit. 3. num. 15. Rot. decis. 400. n. 8. part. 1. recent. & decis. 420. num. 4. part. 3. recent. & 234. n. 5. part. 7.
- ¶ Quod tamen non procederet si consensus simplex domini fuisset requisitus ad maiorem cautelam, ad evitandas difficultates & controversias, ut dicit Socin. senior cons. 266. num. 7. versio. nec videtur ob stare, lib. 2.
- Sed si ultra consensum domini, absque ulla protectione aut reservatione requisitus, concurrat etiam solutio laudimii, non est dubitandum quin ex eo resultet verus effectus domini directi, ex supradictis.
- ¶ Et hoc procedit etiam si laudimium fuisset solum ex locatione ad longum tempus: quia etiam ex ea domino directo solvendum est, ex Dec. cons. 204. n. 2.
- Burg. de laudim. part. 2. inspect. 58. num. 17. ¶ Unde non video quomodo conclusioni nostræ obesse possit Menoch. consil. 708. num. 28. quia sive ex locatione ad longum tempus, sive alio quovis modo solvatur laudimium, non alia ratione solvi debet, quàm respectu domini directi; & ideo quicumque ex aliquo prædio laudimium recipit, omnino illum dominum directum talis prædii esse sciendum est, ex iam dictis. Sicut aliàs videmus quod ex solutione relevii, oritur quædam præsumptio & quasi possessio qualitatis feudalis. Rosent. de feud. cap. 12. concl. 14. n. 10. & 66. Menoch. lib. 3. præsumpt. 91. n. 52. cum aliis quos citat & sequitur Capic. decis. 931. n. 1. & seqq. Vbi tamen hanc præsumptionem non ita potentem assumat, quin admittat probationem in contrarium: maxime dum agitur contra tertium, qui nec solvit, nec à solvente causam habet.
- ¶ Sexta Conclusio: si maior pars prædiorum intra aliquod territorium positorum, sit supposita domino directo Domini Iurisdictionalis, non propterea fundata est ipsius intentio in toto territorio, sed eo non obstante, dum agit contra rei possessorem, tenetur probare suum dominium directum illius rei particularis. Probatur, quia licet verum sit quod quando agitur de territorio certis limitibus circumscripto & designato, si maior pars eorum sub illis confinibus comprehensarum sit feudalis, reliqua omnia feudalia præsumuntur, non solum quando agitur de eodem manso seu poderio, ut loquitur Bald. in cap. 1. in fin. de content. inter mase. & faminam, in usus feud. sed etiam dum agitur de territorio eiusdem Castri, certis limitibus terminato. Vtil. ad Afflict. decis. 267. n. 9. Chassan. in consuetud. Burgund. rubric. 9. des Mains mortes, §. 4. in verb. un Meix, num. 5. versio. ali quando, & quind. Marius Antonin. lib. 1. resol. 55. num. 1. & 2. Menoch. consil. 181. n. 97. & 99. ¶ Tamen hoc intelligendum est, ut locum habeat quando ille qui est investitus de universitate agrorum certi territorii limitati, seu eius successores reperiuntur possidere; tunc enim, quia possessio censetur continuari vigore tituli præcedentis, omnia præsumuntur feudalia, vel emphyteutica: secus si intra idem ter-

ritorium aliquis tertius reperiretur fundum possidere, quia præsumptio deducta ex eo, quod maior pars territorii sit emphyteutica, non militat adversus istum tertium: prout ita intelligit & explicat Cancr. lib. 1. variar. resol. c. 11. in novis Rosent. de feud. cap. 12. concl. 14. n. 28. & 47.

Septima Conclusio: quando constat ex instructo 16 mento concessionis feudalis, Dominum loci fuisse investitum de loco, iurisdictione, & toto territorio; tunc maxima oritur præsumptio domini directi universalis; ut notavit Lud. Bell. cons. 111. n. 7. in princ. ubi allegat Claper. Menoch. & alios. Ego tamen ex eo non existimo concludentem, & necessariam oriri probationem, nisi alia occurrant, vel probetur Principem concedentem fuisse Dominum universalem territorii, cum omnis concessio facta per Principem intelligenda sit sine præiudicio tertii, l. 1. §. si quis à Principe, ff. ne quid in loco publico, vel itin. fiat. ¶ Sicut 17 dicitur de similibus clausulis investituræ factæ cum aquis, molendinis, &c. quæ probant contra concedentem, sed non contra tertium. Cravera consil. 54. n. 9. vers. in hoc tamen non facit, & in respons. pro genere, n. 43. Roland. consil. 82. n. 17. vol. 2. Cancr. lib. 3. c. 4. n. 62. Rosent. de feud. c. 12. concl. 14. n. 26. Menoch. consil. 395. n. 21. & 22. Trentacinq. lib. 1. var. resol. tit. de servit. resol. 1. n. 10. Ferrer. ad Guid. decis. 298.

Octava Conclusio: quanvis Dominus Iurisdictionalis curaverit præcipi omnibus emphyteutis de faciundo dinumerationem omnium bonorum emphyteuticorum per eos possessorum, non tamen ex hoc solo inducitur probatio domini directi universalis. Ratio est, quia licitum est cuilibet domino directo, etiam non universali, cogere emphyteutas ad faciendam descriptionem & dinumerationem bonorum per eos possessorum. Gratian. discept. forens. cap. 188. n. 36. & seqq. Argent. in consuet. Britan. art. 140. gloss. 1. n. 2. & art. 85. notat. 2. n. 1. Alioquin 19 si vassallus, vel emphyteuta nō indicaret quænam bona sint emphyteutica, omnia præsumerent servilia. Amed. à Pont. quest. laudim. 44. n. 9. & 10. ¶ Nisi 20 adesset verisimilis ignorantia, quæ iustis de causis sæpè contingit. Menoch. de arbitr. cas. 554. n. 5. & 6. Cancr. lib. 1. c. 11. n. 34. in novis.

Quomodo autem procedat quod dictum est, omnia præsumi emphyteutica, nisi emphyteuta det suam dinumerationem, explicat Mantico. de tacit. convent. lib. 22. tit. 20. n. 17. & seqq. ubi dicit sufficere emphyteutæ, ostendere aliqua bona emphyteutica: nam si Dominus directus alia prætendat, tenebitur id probare, prout copiosius explicat in eodem loco, ad quem recurrendum erit dum casus evenerit, quia hoc est extra materiam propositæ quæstionis.

Nona Conclusio: quanvis possessores recognoverint eorum census & bona, in favorem Domini Iurisdictionalis sub feudo franco, non propterea inferitur, quod Dominus habeat dominium directum totius territorii: quod procedit non solum quando recognitio facta fuit sub feudo franco; sed etiam si adjectum fuerit, quod recognitio fiebat sub feudo franco nobili & gentili.

Pro cuius conclusionis intelligentia, & probatione 22 supponendum est primò, bona esse triplicis generis. Primū genus est bonorum merè allodialium. Secundum genus est bonorum feudaliū, seu emphyteuticorū franco modo, quæ & franca secundum quid dici possunt, seu sub feudo franco; sed nec sunt allodialia, nec servitium, aut censum, seu canonem annuum alicui debent; & sic dicuntur franca ratione servitii. Tertium genus est bonorum omnino servilium, quæ

non solum supposita sunt alieno dominio directo, sed etiam obligantur ad praestationem annui canonis, vel servitii; in pecunia, vel fructibus: hanc distinctionem explicat Ioan. Reynaud. in suo comp. feud. in cap. imperialem, in rubrica, n. 16. in 8. distinct. necnon in principio cap. num. 9. in 6. quaest. Vbi dicit, quod allodium valde differt à feudo, & aliis similibus contractibus, per quos solum utile dominium transfertur. ¶ Est autem allodium res propria & libera, quam quis à nemine tenet, & solum Deum recognoscit; quamvis ratione jurisdictionis alteri sit subdita: & hoc dicitur francum allodium. Unde apparet quomodo differat à feudo franco, quia feudum francum recognoscit alterum in dominum, & ab eo dependet; & pro feudo franco datur laudimium, vel trezenum, dum venditur; non autem pro franco allodio.

24 Secundò notandum est, feudum francum propriè illud dici, ex quo, seu pro quo, nullum debetur servitium: & hæc est communis sententia, ut refert Curt. jun. multos allegans in tract. de feudis, §. cum igitur, num. 2. fol. mibi 38.

25 Ex feudo, seu pro feudo tamen franco debetur fidelitas & fidelitatis iuramentum: quia illud est de natura feudi. Vultejus in tract. de feud. lib. 1. cap. 7. num. 3. 1. licet enim feudum francum dicatur ex eo, quod sit immune à servitiis; non tamen eximitur ab iis quæ continentur in fidelitate: idèque factò patet, fieri potest ut servitia non præstentur. Vultejus cap. 6. num. 1. 3. & hujusmodi feuda vocantur franca & libera, & sunt verè feuda, duobus concurrentibus. Primò, quod concedantur, seu recognoscantur tanquam feuda franca, & libera. Secundò, quod Vassallus ad nulla servitia adstringatur, nisi ad fidelitatem, seu ad contenta in fidelitate; servitia enim sunt de natura feudi, non de ejus substantia. Rosent. de feud. c. 2. conclus. 59. per tot.

26 Tertiò supponendum est, quod licet aliqui DD. & inter ceteros Curt. jun. loco supra citato, existimaverint de substantia feudi esse, ut dominium directum remaneret penes concedentem; tamen verior & receptior est sententia, domini directi reservationem esse de natura, & non de substantia feudi: ¶ ita ut feudum dari possit, seu in eo pactum apponi, quod omnia, tam domini directi quam utilis iura in feudatarium transferantur; & sic francum etiam sit & immune ab omni alieno dominio directo, ut bene probat Rosent. d. cap. 2. conclus. 58. n. 1. & 2. ubi Glossa plures allegat. Lanar. in repetit. §. hujus autem generis, in quibus caus. feud. amittatur, n. 9. Vultejus de feud. cap. 9. num. 50. post Bald. in l. si plures, num. 7. Cod. de condit. insert. lason. consil. 57. num. 2. volum. 1. Addent. ad Alexand. consil. 24. n. 1. 1. in verb. naturam, & ipse Alexand. consil. 30. num. 20. volum. 1. sola quippe fidelitas, & res immobilis, seu immobili cohaerens, sunt de substantia feudi. Rosent. d. cap. 2. conclus. 53.

28 Quarto supponendum est, quod stante pacto quod feudum sit francum, liberum, nobile, & gentile: ex alienatione talis feudi, nullum superiori ejusdem feudi domino laudimium debetur, ut de verbis, francum, liberum, nobile, & gentile, dicitur apud Papon. lib. 13. tit. 2. arrest. 3. Amed. à Pont. quaest. laudemial. 18. num. 14. Rosent. de feud. cap. 6. concl. 66. n. 3. & ibi Glossa ubi dicit in hoc non valere argumentum ab emphyteusi ad feudum. ¶ Quod multò magis locum habet, si adjecta fuit dictio illa, liberum, quæ facit ut etiam dominium directum translatum censeatur in feudatarium; ut fuse probat Roland. consil. 85. maxime n. 52. volum. 4.

Quintò supponendum est, iuramenti fidelitatis tres esse species. Primum iuramentum est subjectionis, quod subditus præstat domino territorii, sub cuius jurisdictione habitat: & hoc iuramentum non præstat ratione alicuius rei, sed ratione personæ: & idè forenses ad illud non tenentur, quia in illo loco domicilium non habent. Iacobin. de feud. in verb. qui quidem investiti, num. 9. Ioan. Andreas, Innocent. Hostiens. & Panormitanus, in cap. nimis, de iureiurando. Secundum iuramenti fidelitatis genus est quod vocatur domesticitatis, & præstari solet per domesticos Officium in Curia Principis habentes. Tertium genus est fidelitas Castellagii seu homagii, quæ à Vassallo ratione rei in feudum sibi concessæ præstari solet: de quo in usibus feudorum, cap. 1. in fin. tit. qui præcedere debeant, & ita distinguit Vultejus de feud. lib. 1. cap. 6. numer. 5. 6. & 7.

His ita præsuppositis, satis clarè explicata & probata manet nova ista conclusio: nam licet probeatur aliqua bona concessa fuisse in feudum nobile, francum, & liberum; & ita ut absque consensu Domini alienari possint, ex notatis per Rosent. de feud. cap. 9. membr. 1. conclus. 5. num. 2. & ibi Gloss. & talis alienatio libera sit, & immunis à præstatione laudemii, ut in quarta suppositione diximus; tamen hoc est speciale in feudo, de quo nos non agimus; & idè ex eo nulla potest desumi illatio, vel consequentia in hoc casu ab emphyteusi ad feudum, vel è contra, ut dicit Rosent. d. cap. 6. conclus. 66. n. 3. in fin.

Præterea sequitur ex præmissis, quod ad hoc ut Dominus jurisdictionalis possit excludi à dominio universali, propter liberam alienationem bonorum factam nullo soluto laudemio, non solum debet illud probari in individuo, quoad bona non feudalia, ut mox dictum est; sed etiam debet probari quod talia bona fuerint alienata, tanquam merè allodialia; & ea de causa quod nullum fuerit solutum laudemium, & quod prædia fuerint reputata franca & libera primo modo; non autem sufficeret fuisse possessa, aut alienata tanquam franca & libera secundo modo, id est, franca duntaxat à servitio: & per prædictas distinctiones & resolutiones, difficilis illa & intricata domini directi universalis materia satis explicata manet.

CAPVT XLII.

De restitutione in integrum in favorem memorie defuncti, qui reus læsæ Maiestatis capitaliter multatus est. Et quis sit effectus, si restitutio fiat per viam iustitiæ, vel gratiæ.

S V M M A R I V M.

- 1 Peti potest restitutio in integrum in favorem memorie defuncti damniati læsæ Maiestatis crimine.
- 2 Mortuus absoluti potest per Episcopum ab excommunicatione.
- 3 Restitutio memorie defuncti fieri potest per viam gratiæ, vel per viam iustitiæ, & quid inter utramque intersit.
- 4 Qua ratione obtineri possit restitutio memorie defuncti per viam iustitiæ.

5 Si